

Motion till riksdagen 2020/21:639

av Adam Marttinen m.fl. (SD)

Polisfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler poliser och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fördelningen av polisanställdas verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om betald polisutbildning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda antagningskrav till polisutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopande av positiv särbehandling samt kvotering och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om större fokus på praktiska ämnen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningsplatser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjda polislöner och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om renodling av arbetsuppgifter och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler karriärvägar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitet före kvantitet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utrustningslyft och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om neutrala polisuniformer och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kroppskameror och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan sociala myndigheter och polismyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sekretess mellan samtliga myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade befogenheter vid upplopp och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad polisarrest och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om polisens användande av våld och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillfälligt avvisa anmälningar och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brottsprovokation och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskaffande av strafflindring vid otillåten utredning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera lögn i polisförhör och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om visitationszoner och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantagstillstånd och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om militära resurser till stöd för polisens arbete och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återinförandet av beredskapspolisen och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förenklade regler för avlägsnande och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt tiggeriförbud och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta användandet av kräkmedel och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om olaga hot mot polis och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och föreslå en lagändring för att kunna beivra handlingar då en eller flera personer medvetet stör polisens arbete, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för poliser att bära tjänstevapen utanför tjänsten och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare för poliser att få skyddade uppgifter och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om anonymitet i rapporter som rör organiserad brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt rätt till kränkingsersättning och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om blåljus på fordon och tillkännager detta för regeringen.

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om OC-sprej och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fotfängsel och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om spotthuva och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om LOB-bussar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenska polisen är en samhällsbärande yrkesgrupp som upprätthåller lag och ordning och skyddar vanliga medborgare. De förhindrar brott med sin närvaro, skyddar befolkningen från otrygghet och sätter dem som skapar otrygghet bakom lås och bom. När terroråd inträffar springer polisen mot den punkt som andra flyr från, de riskerar sina liv för att skydda folket från fara. De står upp för vad som är rätt.

Polisen ska finnas tillgänglig i hela samhället, landsbygd som storstad, och under hela året. Medborgare ska mötas av öppna polisstationer, även på sommaren, och korta inställetider när de rapporterar in brottslighet. I det moderna folkhemmet är polisen en positiv del av vardagen för laglydiga medborgare.

Fler poliser

I syfte att säkerställa ordningen måste Polismyndigheten vara dimensionerad efter det behov som finns. En ökande befolkning och ökande allvarlig brottslighet innebär att antalet poliser per hundra tusen invånare snarare borde öka än minska. Tyvärr är detta inte fallet, och sedan 2010 har antalet poliser per hundra tusen invånare kontinuerligt minskat. Polismyndigheten genomför åtgärder för att öka antalet poliser, men det finns skäl att anta att den ämnade storleken inte kommer att motsvara behoven. Det finns således skäl att kontinuerligt utvärdera den process som nu genomförs samt sätta ytterligare mål om myndighetens storlek och antalet anställda.

Därför bör en målbild om hur många poliser det ska finnas i jämförelse med befolkningen tas fram. Utgångspunkten i ett sådant arbete bör vara åtminstone 250 poliser per hundra tusen invånare. Polismyndigheten bör även i regleringsbrev åläggas att prioritera tillväxten av poliser i yttre tjänst samt utredningsverksamhet.

En betald polisutbildning

För att uppnå en väl dimensionerad polismyndighet krävs fler åtgärder än utökade utbildningsplatser. Om de platser som nu finns ska fyllas och de sökande ska fullfölja utbildningen och ta anställning, krävs att incitamenten för detta ökar. Förutom de åtgärder som Polismyndigheten nu vidtar med förbättrade löner och anställningsvillkor föreslås här en betald polisutbildning.

Av denna anledning föreslås att poliser under utbildning ska erhålla lön, med en viss summa i månaden, under tiden för utbildningen.

Höjda antagningskrav

Att vara polis har historiskt varit en dröm för många. Kraven för att antas har varit höga och få av de många som sökt har antagits till utbildningen. Detta har medfört att de som väljs ut har hållit den höga kvalitet som är nödvändig för en professionell poliskår.

Den historiska utvecklingen har tyvärr gått mot en förlorad yrkesstatus, med lägre löner och utvecklingsmöjligheter än i privat sektor. I syfte att fylla platserna på utbildningen har kraven flera gånger sänkts. Att endast fylla platserna på utbildningen medför oundvikliga problem, då kvaliteten i poliskåren riskeras.

Polisbristen kan inte och ska inte lösas med sänkta krav. Polisbristen måste lösas genom ökade incitament för att söka sig till yrket. Kvaliteten hos och förväntningarna på de sökande ska inte sänkas, snarare det motsatta. Krav på skrivet högskoleprov, prov i det svenska språket och resultaten i fråga om begåvningskrav ska därför höjas.

Slopande av positiv särbehandling och kvotering

Idag tillämpas olika kriterier beroende på vem som är den sökande. Vid test av muskelstyrka krävs kapacitet sex för män och kapacitet tre för kvinnor. Polisyrket har vissa krav oavsett vilket kön den polis som utför uppgiften har. Denna särbehandling bör slopas och kraven bör sättas vid en erforderlig nivå för samtliga utan att skillnad görs med anledning av kön eller andra faktorer.

Polismyndigheten ska i samma anda inte heller på något annat vis nyttja kvotering eller positiv särbehandling. Samtlig rekrytering och verksamhet, vilket även ska inkludera riktade kampanjer med syftet att rekrytera personer från minoritetsgrupper eller av ett visst kön, ska ske på objektiv basis av sökandes kapacitet och lämplighet.

Större fokus på praktiska ämnen

Utbildningens syfte är att producera kompetenta poliser som är väl förberedda för den vardag som väntar dem. Medan arbetsuppgifterna för en polis är många och av varierande art är det vår mening att den del av utbildningen som berör juridik, konflikthantering samt vapen- och taktikträning är mer behjälplig än andra delar för poliserna och bör som följd ta mer plats. Med samma resonemang menar vi att den del av utbildningen som består av mer teoretiska ämnen, som statsvetenskap och kriminologi, bör begränsas.

Således föreslås en översyn av utbildningen med syftet att utöka de praktiska ämnena och minska de teoretiska ämnena med målet att poliser ska vara bättre förberedda för det kommande arbetet. Sammantaget skulle detta även kunna leda till att den totala utbildningstiden förkortas.

Fler utbildningsplatser

Med anledning av vad som ovan anförts finns även anledning att se över polisutbildningens storlek. I syfte att svara mot de framtida behoven i enlighet med de riktal som sätts bör även omfattningen av utbildningsplatser korrelera med dessa behov. Således

bör en utredning där rikttal fastställs även föreslå en ordning där ett lämpligt myndighetsorgan kontinuerligt reviderar polisutbildningens storlek i syfte att tillgodose Polismyndighetens rekryteringsbehov.

Arbetsvillkor

Redogörelser från poliser som sagt upp sig talar ett tydligt språk. Lönerna är otillräckliga och arbetsmiljön är negativ. Många blir tvungna att jobba övertid för att ekonomin ska gå ihop samtidigt som lönerna i den privata sektorn är markant högre. Även otryggheten i yrket är en bidragande faktor. Allt fler poliser utsätts för hot och brott. Trots en ny brottsrubricering av blåjussabotage finns en oro för fortsatta hot mot både anställda poliser och deras familjer. Detta resulterar i att kompetent personal väljer den trygghet och högre ekonomiska ersättning som en privat anställning innebär. Med den ordning som råder finns det en risk att polisutbildningen i slutändan blir en introduktion till den privata sektorn snarare än polisyrket.

Höjda polislöner

Av en undersökning av opinionsinstitutet Novus, beställd av Polisförbundet, från maj 2017 framgår att sex av tio poliser anser att högre lön är den viktigaste faktorn för att vilja fortsätta arbeta som polis. Lönerna för poliser har halkat efter både andra offentligt anställda och möjliga jobb i privat sektor.

Som en del i att återupprätta polisyrkets status vill Sverigedemokraterna se en riktad lönesatsning med fokus på de som arbetar i yttre tjänst. Det måste vara finansiellt gångbart att arbeta och leva som polis.

En riktad lönesatsning kommer att bidra till att fler väljer att utbilda sig till polis och att nuvarande poliser i högre utsträckning stannar kvar i yrket. Fler lär även överväga att återvända. En lönesatsning leder inte enbart till ett välförtjänt tillskott i plånboken för poliserna, utan även till att färre behöver jobba övertid för att få vardagen att gå ihop.

Renodling av arbetsuppgifter

Poliser ska synas utomhus och patrullera där det finns människor. En god kontakt med allmänheten ger inte bara en brottsförebyggande effekt utan bygger även tillit till den offentliga förvaltningen och en trygghet bland medborgare. I Sverige ägnar poliser en för liten del av sin arbetstid till att patrullera bland allmänheten. Förutom en underdimensionerad personalstyrka är en orsak till detta de bisysslor som har ålagts poliserna. Uppgifter som civilanställda eller andra yrkesgrupper i samhället skulle kunna ta över. Det rör saker som tillståndsgivning för fyrverkerier och cirkustält, tillsyn av omhändertagna berusade personer, inspektion av farliga istappar, omhändertagande av hittegods, handräckningstransporter mellan ungdomshem och dylikt.

Poliser med fleråriga polisutbildningar ska utföra polisarbete, inte hantera ärenden där uppgifterna i grunden faller inom andra yrkesgruppers kompetensområden. Därför bör en utredning tillsättas, med uppgift att se över vilka ansvarsområden som idag ligger på polisen som snarare bör läggas på andra. Utredningen bör även beakta vilka uppgifter

inom Polismyndigheten som kan tas över av civilanställd personal i syfte att frigöra polisiär kompetens.

Fler karriärvägar

Ett led i att öka incitamenten för poliser att stanna i organisationen är ökade möjligheter att avancera inom yrket. Det krävs karriärvägar där de poliser som utmärker sig har möjlighet att avancera till högre positioner. Det är även av vikt för det polisiära arbetet att det finns anställda med polisiär kompetens på dessa positioner. Polismyndighetens arbete kräver ofta just polisiär kompetens, kompetens som personal rekryterad utifrån ofta saknar och som är svår att tillgängliggöra sig på ett effektivt vis.

Fler uppsatta poster inom polisorganisationen ska kräva såväl polisutbildning som erfarenhet av polisiärt arbete. Fler incitament bör även införas i syfte att behålla specialkompetens inom samma verksamhetsområde, såsom inom yttre tjänst. Detta krav medför förhoppningsvis att polisarbetet blir mer effektivt samt att förtroendet inom organisationen stärks.

Kvalitet framför kvantitet

I takt med att fler ögon har vänts mot Polismyndigheten har det dagliga arbetet skiftat karaktär. Istället för att verksamheten utgår från kvalitativt arbete råder det en kvantitativ målsättning där det är viktigare att fokusera på brott som genererar mätbara resultat. Man lägger allvarigare och svårutredd brottslighet på hyllan för att istället snabbt utreda brott av enklare art.

Ambitionen måste vara att alla brott ska utredas, men när arbete behöver prioriteras måste det ske baserat på polisernas expertis. Vi vill därför se ett stopp på pinnjakten och istället leta efter en bättre mätmetod där det kvalitativa arbetet tar större plats.

Utrustningslyft

Polismyndighetens behov av anskaffning av utrustning är betydande. Anskaffningen behövs både på grund av den utökade personalstyrka som planeras och med anledning av den tekniska utvecklingen och utvecklingen i samhället. Myndigheten lyfter dessa farhågor i sitt budgetunderlag, både i samband med den nu äskade budgeten och även gällande frågor där de troligen ämnar återkomma. Polismyndighetens utrustning kan inte vänta; agerande krävs från politiskt håll. Myndigheten har utvecklat en plan för utveckling av polisiära metoder och utrustning, som enligt den strategiska planen för 2020–2024 är av avgörande betydelse. Planen för polisiära metoder och utrustning bör liksom den strategiska planen kontinuerligt utvärderas och bör även kvalitetsgranskas av en parlamentarisk beredning i syfte att utröna huruvida det finns skäl att utöka ambitionsnivån.

Neutrala polisuniformer

I Polismyndighetens författningssamling står att en religiös huvudbonad i form av en huvudduk, kippa eller turban får bäras till uniform. Religionsfrihet råder i Sverige och så bör det förbli. Skillnad föreligger dock gällande positiva och negativa rättigheter. Det

torde därför framstå som en självklarhet att all myndighetsutövning, inte minst polis och militär med sitt våldsmonopol, ska vara neutral och att ett sådant ställningstagande inte strider mot en enskilds religionsfrihet. Uniformerna bör därför vara fria från såväl religiösa som politiska markörer. Av denna anledning bör religiös eller politisk klädsel inte tillåtas som en del av uniformer.

Kroppskameror

Kameror som bärs av poliser medför stor nytta, både för den enskilda polisens trygghet genom den repressiva effekt som kamerorna medför och för rättsväsendet som helhet då kamerorna kan säkra bevis genom det material som spelas in. Kroppsburna kameror ökar även incitamenten för polisen att agera korrekt i alla lägen, och ogrundade anmälningar mot polisens agerande kan förkastas allt effektivare.

Med anledning av detta bör kroppsburna kameror successivt, i den takt som ekonomin tillåter, bli en del av standardutrustningen för poliser i yttre tjänst.

Befogenheter

Kriminalisera lögner i polisförhör

Högsta domstolen konstaterade i april 2019 i mål B 5577-18 att det inte var straffbart att lämna falska uppgifter till förman för någon som är misstänkt eller dömd för ett brott, när det endast kan påverka bevisläget mot den personen. Ett exempel som ges är ett falskt alibi. Det är varje laglydig medborgares skyldighet att samarbeta med ordningsmakten. Att ljuga för den myndighet som utreder brott och värnar brottsoffers upprättelse är moraliskt felaktigt men riskerar även att slösa myndighetens resurser samt att medföra att gärningsmän går fria. Det är således ett skyddsvärt intresse, och en kriminalisering är angelägen. Regeringen bör därför skyndsamt utreda och föreslå en ny kriminalisering gällande lögner i polisförhör.

Lättare att bryta sekretess i offentlighets- och sekretesslagen

Kommuner får ofta inte ge polisen information som hade varit värdefull för deras brottsförebyggande arbete. Sekretessbarriären är särskilt stark när det gäller personer som har fyllt 21 år. Finns det inga konkreta brottsmisstankar kan socialtjänsten i dessa fall inte lämna uppgifter till polisen eller Säkerhetspolisen på samma sätt som om det gällde en yngre individ. Det gör att polisen inte kan få reda på ifall socialtjänsten har kännedom om eller tydliga tecken på att någon tillhörighet till eller sympatier för organiserad kriminalitet eller terrororganisationer.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som möjliggör att mellan myndigheter bryta sekretessen kan enligt poliser inte tillämpas i tillräcklig mån. Anledningen är att det inte är uppenbart att intresset av att uppgiften röjs väger tyngre än det intresse som sekretessen ska skydda.

Då det uppenbarligen finns praktiska problem för dem som jobbar med dessa frågor ute i samhället är det vårt ansvar att underlätta arbetet. Lagen bör revideras så att presum-

tionen är att polisens önskemål innebär att intresset av att uppgiften röjs väger tyngre än individens integritetsintresse om det inte är uppenbart att så inte är fallet.

Sekretess mellan myndigheter i övrigt

Även i andra fall än vad som har anförts ovan bör en övergripande utredning genomföras där sekretess mellan myndigheter ses över. Utgångspunkten i en sådan utredning bör vara att uppgifter belagda med sekretess kan delas mellan myndigheter så länge uppgifterna rör den frågande myndighetens ansvarsområde. Huruvida en ordning där uppgifter lättare delas mellan myndigheter sker genom samordnade register eller förklarade regler kring sekretess och utlämnande av handlingar bör utredningen ta ställning till. Detta bör ges regeringen till känna.

Utökade befogenheter vid upploppsstämning

Under 2000-talet har upploppsstämning i oroliga områden blivit en del av vardagen. Poliser kan inte verka i vissa områden utan att tumult följer ingripanden. Utmärkande för dessa situationer är att polisinsatserna sällan leder till gripna och åtalade gärningsmän, ibland baserat på en riskbedömning om att ett gripande leder till ytterligare skadegörelse.

Detta bör anses vara en fundamental felprioritering. Även om ett sådant agerande resulterar i mindre förstörelse på kort sikt kan ordningsmaktens tillbakadragning i detta område leda till större oroligheter över tid. Polisiär närvaro är önskvärd av samtliga förutom kriminella element, särskilt i utsatta områden.

Det krävs en ny övergripande strategi vid upplopp och upploppsliknande situationer där utökade befogenheter kan vidtas i syfte att beivra kriminella gärningar, snarare än att hålla situationen under kontroll. Befogenheterna bör omfatta användande av tårgas, vattenkanoner, elchockvapen, gummikulor och andra verktyg som kan användas tidigare i en våldstrappa i syfte att ta kontroll över situationer innan de urartar.

Utökad polisarrest

Poliser utsätts ofta av provocerande individer som aktivt försöker hindra dem i deras yrkesutövning eller stör dem när de är i tjänst. För att motverka detta beteende måste möjligheterna att tillfälligt plocka bort dessa element från gatan utökas. En sådan möjlighet underlättar för poliserna att utföra sitt arbete samt skapar en möjlighet att förhindra att en otrygg situation eskalerar till upplopp.

Sverigedemokraterna vill därför utreda en utökad polisarrest där en person ska kunna anhållas även om det inte föreligger skäl för häktning. Beslutet ska kunna fattas av polisbefäl i stället för av åklagare.

Längden på frihetsberövandet bör rimligen inte överstiga 24 timmar. Institutet kan då verka som ett mellansteg mellan ett gripande och anhållande. Vidare skulle ett frihetsberövande som inte överstiger 24 timmar stämma väl överens med den nivå som inte resulterar i ersättning om förundersökningen avslutas utan att åtal väcks eller om en frikännande dom meddelas för den brottsmisstanke som frihetsberövandet avsåg, enligt lagen om ersättning vid frihetsberövande och andra tvångsåtgärder (1998:714).

Användande av våld

Nödvarnsrätten är i svensk rätt begränsad till oundvikligt våld. Som polis finns inte alltid möjligheten att backa undan från en aggressiv angripare och i flertalet fall ska en polis inte ta sig ur hotfulla situationer utan istället lösa dem. Polisens rätt att använda våld är tämligen strikt reglerat och kräver att inga andra medel räcker till och att det är försvarligt med hänsyn till omständigheterna. Den våldstrappa som följer av regleringen resulterar i att polisiär verksamhet är relativt reaktiv, och ibland förhindrar regleringen ändamålsenliga ingripanden.

Exempelvis har stenkastning på poliser tyvärr blivit ett allt vanligare förekommande fenomen, framför allt i utsatta områden och vid demonstrationer. Det finns skäl att se över regleringen kring polisens våldsanvändning i syfte att möjliggöra polisiära ingripanden utan att våldsanvändningen är för mjuk eller för hård.

Rätt att tillfälligt avvisa anmälningar

Poliser är skyldiga att behandla en anmälan om brott, såväl muntlig som skriftlig, utan uppskov. Endast om anmälaren är våldsam eller försvårar anmälan finns undantag för detta. Givet den polisbrist som alltjämt föreligger infinner sig praktiska problem. Poliser kan tvingas att överge bevakning av platser där brott kontinuerligt sker i syfte att ta emot en anmälan av mindre betydelse på en annan plats, även om den mindre allvarliga anmälan lika gärna hade kunnat tas emot nästkommande dag då bemanningen tillät detta utan att bevakningen av exempelvis krogmiljöer blev lidande.

I syfte att ge polisen möjligheter att prioritera ärenden utifrån hur allvarliga de är bör polisen få rätt att tillfälligt avvisa vissa typer av anmälningar. Avvisningen ska i sådant fall ske under förutsättning att andra uppgifter har prioritet. att en sådan avvisning behövs med anledning av detta och att ärendet kan vänta till nästkommande dag eller vardag. Avvisningen ska även innehålla en anvisning om var och när anmälan istället kan ske.

Rätt att avvisa anmälningar som inte härrör från brottslighet

Poliser är skyldiga att behandla en anmälan om brott även när det gäller sådana händelser som inte utgör brott. Det kan röra sig om människor som inte är helt tillräkneliga och vill anmäla saker som varken lagstiftningen eller den generelle medborgaren uppfattar som brott. Det kan också röra borttappade föremål och anmälningar som endast rör rena försäkringsärenden. Anmälningar som polisen varken kan eller ska utreda.

Trots att dessa ärenden avskrivs krävs det att en anmälan upptas av polisen samt att den registreras och sedan behandlas för att kunna avskrivas.

Denna byråkrati har viss legitimitet, då det är angeläget att ärenden som hanteras av polisen hanteras och arkiveras på korrekt vis. Det finns dock skäl att ifrågasätta huruvida detta bör omfatta även anmälningar som är uppenbart ogrundade. I det fall en anmälan som är uppenbart ogrundad inkommer bör en polisman kunna avvisa anmälan.

Brottsprovokation

Brottsprovokation är ett institut som kan underlätta beivrande av brottslighet. Då institutet inte regleras i lag har institutet varit föremål för rättsväsendets prövning vid dess

användning, och följaktligen har Åklagarmyndigheten utformat riktlinjer för när provokativa åtgärder får användas. Institutet har även relativt nyligen utretts i SOU 2010:103, vari det lämnas förslag för en revidering av när provokativa åtgärder är tillåtliga.

Utredningen synes visserligen vilja utvidga användningen av brottsprovokation men förslaget har en punkt som skulle innebära att institutets effektivitet kraftigt hindras, nämligen att det framprovocerade brottet inte lagförs. Vid viss brottslighet som är särskilt svår att annars beivra samt är av allvarlig karaktär finns skäl att sätta denna del av förslaget åt sidan. Ett exempel på sådan brottslighet är nätpedofili, där Dagens Nyheter i ett fall lyckades identifiera flertalet vuxna som hade kontaktat vad de trodde var en minderårig i sexuellt syfte. I vissa fall kan dessa identifierade kontakter vara mönster, i vissa fall kan de vara engångsföreteelser. Detta är allvarliga brott och bör straffas, oavsett hur sådan bevisning har kommit fram.

En ny utredning bör således tillsättas, med utgångspunkt i den ovannämnda utredningen, med uppdrag att klarlägga för vilka brott det finns ett behov av att nyttja brottsprovokation för att beivra dem. Utredningen bör även återigen lämna förslag på hur en lagreglering av institutet kan se ut, med ändringen att den framprovocerade gärningen ska vara straffbar.

Straffrabatt vid otillåten utredning

Om Polismyndigheten eller Åklagarmyndigheten säkrar bevisning om brott genom otillåtna utredningsmetoder, såsom brottsprovokation eller felaktigt använd bevisprovokation, får gärningsmannen enligt rådande praxis sänkt straff.

Att bevisning har säkrats genom otillåtna metoder innebär inte att det begångna brottet är mindre allvarligt, varför detta inte bör anses vara relevant vid straffmätningen. Oavsett förslag om revidering av exempelvis brottsprovokation så bör dock både polis och åklagare följa de regler som gäller. Användning av otillåtna utredningsmetoder bör därför snarare vara ett separat ärende från domstolsprocessen, i form av en internutredning om tjänstefel eller liknande.

Visitationszoner

Problematiken med narkotikaförsäljning, skjutningar och sprängningar ökar. Ett verktyg i kampen mot organiserad kriminalitet är att enklare kunna visitera personer som rör sig i områden eller på platser som ofta är betingade av grov kriminalitet. I dagsläget krävs en konkret brottsmisstanke för att personer ska kunna visiteras. En princip om personlig integritet som är värd att värna, men inte i all oändlighet. Det krävs krafttag för att råda bot på den osäkerhet som idag biter sig alltmer fast i samhället. Således bör åklagare ges möjlighet att, på anmodan av Polismyndigheten, besluta om en visitationszon. Så bör ske när polisen märker av en förhöjd brottslighet i ett visst område eller på en viss plats samt när de har fog att anta att så kommer att ske. Möjligheten att komma åt vapen, narkotika eller andra illegala ting får anses stå över den smärre olägenhet som en kortare visitation av ordningsmakten anses innebära.

Undantagstillstånd

Det bör utredas om det finns behov av en ny lag som ger regeringen, på förfrågan från ordningsmakten eller på eget initiativ, möjlighet att utlysa tillfälliga undantagstillstånd i tydligt geografiskt avgränsade områden och under en begränsad tid. Undantagstillståndet bör innefatta en möjlighet att tillfälligt begränsa medborgarnas rörelsefrihet inom det avgränsade geografiska området. De bör även tillfälligt utöka polisens befogenheter att göra tillslag mot bland annat enskilda personer, lokaler och bostäder. Andra västländers lagstiftning bör användas som modell då många länder har lagstiftning som är beprövad.

Militära resurser till stöd för polisens arbete

Till följd av bland annat gängkriminalitet och ett växande antal utanförskapsområden kombinerat med en länge underfinansierad polismyndighet, är situationen ansträngd.

Polismyndighetens möjlighet att samarbeta med Försvarmakten ska därför stärkas så att det, vid särskilda tillfällen, ska vara möjligt att använda militära resurser vid gränskontroller för att frigöra polisiära resurser till brottsbekämpande verksamhet. Vi vill även se över möjligheterna att använda militära resurser för att bevaka utsatta polisstationer och för att ge understöd till Tullverket så att det kan agera mot införsel av illegala vapen i större utsträckning.

Återinförande av beredskapspolisen

Innan nedläggningen utgjorde beredskapspolisen en resurs om cirka 1 500 man som med mycket kort varsel kunde sättas in som förstärkning till den ordinarie polisen. Bara i Stockholmsområdet kunde vid särskilda händelser 300 man kallas in på under två timmar.

Beredskapspolisen användes sällan, trots att lokala polismyndigheter begärde att få använda resursen. En majoritet av de inkomna ansökningarna avslogs av Rikspolisstyrelsen. När resursen sedan avvecklades anfördes det låga nyttjandet som ett av skälen. Det finns nu goda anledningar att ompröva beslutet och återinföra beredskapspolisen.

Polismyndighetens personalstyrka är gravt underdimensionerad och det kommer att ta år, även om nödvändiga reformer sker och inte försenas ytterligare. Samhället blir allt otryggare och organiserad kriminalitet är alltjämt ett betydande hot och terrorism en ständig farhåga. Under senare år har konsekvenserna av bristande polisiära resurser vid större händelser kunnat ses. Det torde vara ostridigt att det finns ett behov av beredskapspolisen i dessa situationer. Det är bättre att ha möjlighet att tillfälligt förstärka polisen än att sakna personal när det krävs som allra mest. Beredskapspolisen bör därför återinföras.

Förenklade regler för avlägsnande

Polismyndigheten får förelägga en person att ta bort anordningar som har placerats på en offentlig plats utan tillstånd eller i strid med kommunala ordningsföreskrifter. En offentlig plats är en väg, gata, trottoar, park eller liknande som är upplåten för allmänheten, det vill säga en plats som ofta används. Platsen ägs ofta av kommunen. Följs inte föreläggandet får Polismyndigheten vidta åtgärder. Polismyndigheten får även annars ingripa för att avvärja en straffbelagd handling.

Det första problemet är att polisen inte ingriper i de fall då EU-tiggarna utnyttjar en offentlig plats för bostadsändamål. Det sker regelbundet och kan bevitnas runt om i våra städer. Gäller det däremot en otillåten bosättning på en plats som inte är offentlig är ordningslagen inte tillämplig och markägaren får i stället vända sig till Kronofogdemyndigheten för att ansöka om särskild handräckning. Men för att kronofogden ska avhysa dem tvingas markägaren dokumentera deras boende. Utöver det måste markägaren identifiera de boende och för att göra detta ber man om polisens hjälp, vilket ofta tar lång tid. Det kostar pengar per person som ska förmås flytta och betalningsansvaret hamnar ofta på sökanden.

Utgångspunkten är också att svaranden ska delges ansökan och få tillfälle att yttra sig och kunna överklaga Kronofogdemyndighetens beslut. Hela denna process är långdragen, ineffektiv och leder till att EU-migranterna ges tid att skräpa ner och ockupera allmänna områden. Ett sådant exempel är kåkstaden i Malmö. Dessutom måste hela processen upprepas om lägren bara flyttas några meter. Kronofogden ska inte hantera dessa frågor. Det ska inte föreligga någon besittningsrätt i dessa fall samt polisen ska när som helst kunna avlägsna boende i illegala kåkstäder utan något specifikt krav på identifikation eller dokumentation.

Nationellt förbud mot tiggeri

Tiggeri är inte vägen ur fattigdom; i stället medför det en risk att cementera fattigdom och utanförskap, där barn växer upp utan att gå i skolan. Tiggeriet är även starkt kopplat till människohandel där organiserade ligor utnyttjar utsatta människor till att tigga i Sverige. Argumentet mot att förbjuda tiggeri har sedan en lång tid varit att det inte går att förbjuda fattigdom eller att tiggarna kommer att fortsätta även om de riskerar ett fängelsestraff. Detta motbevisas dock av exempelvis Danmark där förbudet, och framför allt den senaste straffskärpningen, har resulterat i färre tiggare på danska gator.

Skälen är övervägande för att införa ett nationellt tiggeriförbud; detta bör ges regeringen till känna.

Återinförd möjlighet att använda kräkmedel mot misstänkta narkotikalangare

Historiskt sett har det funnits möjlighet att använda kräkmedel som metod för att snabbt och effektivt få fram bevisning när en narkotikalangare har svält narkotika. Efter ett beslut av riksåklagaren, som ansåg att syftet inte stod i proportion till metoden, är detta inte längre tillåtet.

De nya rutinerna har lett till en mer omständlig process. Efter gripande måste beslut fattas om att den som misstänkts ha svält narkotika ska röntgas på sjukhus för bevisning av kapslar i magen, sedan måste beslut fattas om att den misstänkte ska förvaras under ständig bevakning tills denne har utträttat sina behov och häktespersonal får sedan rota runt i avföring för att hitta kapslarna och ta narkotikan i beslag. Kräkmedel är ett billigt, effektivt verktyg, både som metod för polisen och som en avskräckande åtgärd. Möjligheten att använda kräkmedel i detta syfte bör således återinföras.

Polisers trygghet

Sveriges poliser gör sitt yttersta för att skydda, vårda och säkerställa tryggheten. Samhället har en skyldighet att ställa upp för dem när de själva blir utsatta för våld, hot och trakasserier, oavsett om det sker vid uttryckning, i det vanliga arbetet på polisstationer eller utanför arbetet.

Enligt en rapport från Polisförbundet från år 2017 uppgav sju av tio poliser att utsattheten för hot och våld ökat de senaste åren. 30 procent av de hot- och våldsutsatta har drabbats av sten- eller flaskkastning, en företeelse som inte ens fanns med som svarsalternativ i liknande undersökningar år 2008 och år 2010. Den grupp som har utsatts mest för hot, våld eller trakasserier är ingripandepoliserna, där 88 procent av de tillfrågade uppgav att de hade blivit utsatta för hot.

Det ska aldrig råda någon tvekan om att det finns tillräckligt med resurser för att de som utsätts för stenkastning snabbt ska kunna få förstärkning. Det ska heller inte finnas något tvivel bland poliserna i fråga om att rättsstaten gör sitt för att förhindra att de utsätts för hot och våld. Politiker och samhället har ett ansvar att upprätthålla en hög nivå av respekt för yrket och de som utövar det.

Olaga hot mot polis

Parallellt med kriminaliseringen av våld och attacker mot blåljusverksamhet är det nödvändigt att rättssamhället även markerar tydligt i första ledet – mot hoten och trakasserier. För att motverka detta bör straffet för hot mot tjänsteman skärpas. Ett olaga hot mot en polis bör alltid bedömas som ett grovt brott.

Störande vid polismans ingripande

I dag har en polisman rätt att avvisa eller avlägsna en person från en plats när det är nödvändigt om någon genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna. Rätten föreligger även om så behövs för att en straffbelagd handling ska kunna avvärras.

Personer kan dock utan risk för påföljd störa polisens arbete genom att distrahera och förolämpa en polis, i vissa fall med följderna att polisens arbete hindras. I Finland får en polisman som utför ett uppdrag under inga omständigheter störas eller närmas i onödan genom beröring, rop eller annat störande sätt som gör det svårare för polisen att utföra sitt uppdrag. Den som inte lyder en polismans befallning kan avlägsnas från platsen, gripas och dömas till böter eller fängelse. En liknande ordning bör införas i Sverige.

Därför bör 13 § polislagen (1984:387) utvidgas till att även innefatta en möjlighet för polisen att avvisa, avlägsna och omhänderta personer som medvetet stör eller provocerar en polis. Den som distraherar en polis i sitt arbete bör även kunna straffas för störande av polismans ingripande, varför en kriminalisering om störande av polis bör genomföras.

Lättare för poliser att få tillstånd att bära vapen utanför tjänsten

Enligt 28 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisens skjutvapen med mera får det beslutas, om det föreligger synnerliga skäl, att en polisman som är

utsatt för ett allvarligt hot med anledning av tjänsten under ledig tid får bära den tjänstepistol som han eller hon har tilldelats.

Med anledning av den senaste tidens destruktiva utveckling finns skäl att lätta på restriktionerna så att fler poliser får möjlighet att bära sitt tjänstevapen under ledig tid.

Förenkla för poliser att få skyddade uppgifter

Det har blivit vanligare med poliser, främst de som arbetar i yttre tjänst, som efterfrågar skyddad identitet. Detta är en följd av att de ofta filmas av allmänheten under ingripanden. Denna identifiering av polismän kan leda till att de och deras närstående utsätts för hot och våld, även utanför tjänsten. För att säkerställa tryggheten för poliser och deras familjer bör skyddad identitet beviljas samtliga poliser i yttre tjänst som efterfrågar det. Ett ytterligare exempel på en sådan åtgärd är att tjänstekorten endast visar en identifikationsuppgift utan namn.

Anonymitet i rapporter som rör organiserad brottslighet

I kampen mot den grova organiserade brottsligheten måste polisernas identitet skyddas i större utsträckning. Det senaste året har flera poliser och deras hem blivit mål för attacker, och de och deras familjer är i fara även utanför tjänsten.

Samhället ska aldrig acceptera att barn och anhöriga blir måltavlor när kriminella försöker undgå rättvisan. Även poliserna själva är i behov av skydd; den allt grövre kriminaliteten innebär att åtgärder måste vidtas i syfte att garantera både deras säkerhet och deras effektivitet i beivrandet av densamma. Således bör en utredning tillsättas i syfte att utvärdera hur poliser kan anonymiseras i rapporter och liknande som rör organiserad brottslighet.

Stärkt rätt till kränkingsersättning

Ersättningen tilldelas offer som har utsatts för ett brott som inneburit en allvarlig kränkning. Den bedömning som ligger till grund för hur allvarligt ett brott har varit skiljer sig dock beroende på vilken yrkesgrupp offret tillhör. Poliser och ordningsvakter är yrkesgrupper som anses ha bättre förutsättningar än andra att tåla angrepp, och de lider därför en större risk att inte beviljas kränkingsersättning – som skulle ha beviljats om de hade utsatts för brottet i ett annat yrke.

Ingen ska behöva utstå våld, hot eller kränkningar i yrkesutövningen. Därför ska rätten till kränkingsersättning för poliser ses över med utgångspunkten att den ska stärkas.

Ordningsvakter

På grund av Polismyndighetens brist på polisiär personal har andra organ tagit över vissa trygghetsskapande uppdrag. Ett av dessa organ är ordningsvakter. Ordningsvakter skapar trygghet och upprätthåller ordning på de platser och i de situationer som polisen inte mår med. De utgör idag ett betydande och viktigt komplement till polisen men saknar vissa befogenheter för att utgöra ett tillräckligt effektivt sådant.

Blåljus på fordon

Larmanordningar på fordon används i dag förutom av de traditionella blåljusverksamheterna även av trafikledningen i SL-uppdraget. Det finns dock anledning att anse att även ordningsvakter kan ha behov av blåljus i vissa uppdrag. Detta behov föreligger exempelvis vid uppgifter i samverkan med SL, vilket kan göra skillnad på liv och död. Ordningsvakter åker på incidenter såsom pågående misshandel, rån, våldtäkt, slagsmål, överdos och människor som står på perrongen och väntar på att hoppa framför ett tåg. Ordningsvakternas kollegor kan ofta hamna i underläge mot gäng och andra element. Det har även förekommit att poliser har varit i underläge och blivit stöttade av ordningsvakter. Att ordningsvakter inte får använda blåljus i sådana situationer är försvårande eftersom ordningsvakter som åker på ett larm dels måste hålla hastighetsgränserna, dels hindras i högre grad av annan trafik.

Att utöka ordningsvaktens befogenheter till att bli alltmer polisiära är något som måste göras med försiktighet. Ordningsvakter har dock, bland annat på grund av Polismyndighetens bristande resurser, blivit en essentiell del i samhällets ansträngningar att upprätthålla ordningen. Det föreligger således anledning att utöka deras befogenheter för att bättre möta de varierade och påfrestande uppgifter som ordningsvakter idag handhar. Blåljus kan och bör regleras till att bara få användas vid larm med en viss prioritet, t.ex. prioritet 1, och därmed endast efter godkännande från uppdragsgivaren eller en högre instans.

En utredning som omfattar vad som har anförts ovan bör tillsättas i syfte att bättre nyttja den viktiga resurs som ordningsvakter har kommit att bli.

OC-spray

Samhället har blivit allt hårdare, och människor som bär kniv hör till vardagen och är mer benägna att använda våld mot bland annat ordningsvakter. För att möta en sådan samhällsutveckling behöver yrkesgrupper som verkar för trygghet nya verktyg.

Ett exempel av många är då en man vid Gullmarsplan i Stockholm drog kniv mot ordningsvakter. Det slutade med att de var tvungna att slå batongslag mot huvudet för att få kontroll på personen. OC-spray hade kunnat användas, vilket hade inneburit mindre våld än batong men med mer effekt. Batongen används när personen står nära medan OC-spray skapar utrymme att agera på avstånd samt för att få kontroll på personer vid ett ingripande där batong eller den fysiska styrkan inte räcker.

Ordningsvakter bör, efter provning och godkännande av polis, få bära och använda OC-spray.

Fotfängsel och spotthuva

Ofta när en omhändertagen person väntar på polis tar det mellan en och två timmar innan polisen kommer. Ibland är personen väldigt utåtagerande spottar och sparkas trots att personen är belagd med handfängsel. Detta resulterar i att ordningsvakter får lägga ett benlås, vilket gör ont för personen samt är fysiskt krävande för vakten och kan resultera i skador. Skulle ordningsvakter ha möjlighet att belägga personen med benfängsel skulle det göra mindre skada på personen, öka kontrollen över personen och minska skaderisken.

Även spotthuva skulle underlätta arbetet då de brukar få hålla i huvudet för att slippa få spott på sig. Det finns även stor risk att bli smittad av olika sjukdomar med mera.

LOB-bussar

LOB-bussar är något som bevakningsföretag själva skulle kunna utföra. Skulle transporten kunna delegeras till ett bevakningsföretag för en som är omhändertagen för LOB eller PL 13 skulle polisen kunna prioritera andra saker som är viktigare.

Adam Marttinen (SD)

Katja Nyberg (SD)

Bo Broman (SD)